UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Accvsationibvs, Inqvisitionibvs & denuntiationibus. Titvlvs Primvs.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

DE SECVNDIS NVPTIIS a.

TITVLVS XXI.

CAP. I.

Secundæ nuptiæ non benedicuntur, & benedicens puniendus eſt.

Alexander III.

CApellanum *b* (quem benedictionem cum ſecunda conſtiterit celebraſſe) ab officio, beneficioq; ſuſpenſum, cum literarum tuarum teſtimonio, ad ſed. Apoſt. nullatenus deſtinare poſtponas.

CAP. II.

Dubitans de morte conjugis, niſi prius certificetur, contrahere non debet: & ſi contraxit, reddat, ſed non exigat debitum: & poſtmodum ſi ſciat primam vivere, dimittat ſecundam. Abbas Sic.

Lucius III. *univerſis Chriſtianis in captivitate Saracenorum poſitis.*

DOminus *c*, ac redemptor noſter: *& infrà.* Sanè ſuper matrimoniis, quæ quidam ex vobis (nondum habita obeuntis conjugis certitudine) contraxerunt: id vobis reſpondem9, ut nullus amodò ad ſecundas nuptias migrare præſumat, donec ei conſtet, quòd ab hac vita migraverit conjunx ejus. Si verò aliquis vel aliqua, id hactenus non ſervavit, & de morte prioris conjugis adhuc ſibi exiſtimat dubitandum, ei quæ ſibi nupſit, debitum non deneget poſtulanti: quod à ſe tamen noverit nullatenus exigendum. Quòd ſi poſt hoc de prioris conjugis vita conſtiterit, relictis adulterinis complexibus, ad priorem conjugem revertatur.

CAP. III.

Si unus ex conjugibus fuit aliàs benedictus, [illegible] de novo benedici.

Vrbanus III. *Vigilien. Epiſcopo a.*

VIr autem *b* & mulier ad bigamiam tranſiens, non debet à Presbytero benedici: quia cùm alia vice benedicti ſint, eorum benedictio iterari non debet.

CAP. IV.

Mulier nubens intra annum lugubrem, infamiam non [illegible] h.d. cum ſequenti. Abbas Sic.

Idem *Exonien Epiſcopo.*

SVper illa quæſtione *c*, qua quæſitum eſt, an mulier poſſit ſine infamia nubere intra tempus luctus ſecundùm leges definitum: Reſpondemus, quòd cùm Apoſtolus dicat: Mulier viro ſuo mortuo, ſoluta eſt à lege viri ſui: in Domino nubat, cui voluerit: per licentiam & auctoritatem Apoſtoli, ejus infamia aboletur.

CAP. V.

Summatur, ut præcedens.

Innocentius III. *P. Nobili mulieri.*

CVm *d* (ſecundùm Apoſtolum) mulier mortuo viro ſuo, ab ejus ſit lege ſoluta, & nubendi cui voluerit, tùm in Domino liberam habeat facultatem: non debet legalis infamiæ ſuſtinere jacturam, quæ [illegible] bitum intra tempus luctus (ſcilicet unius anni [illegible]) nubat, concesſa ſibi tamen ab Apoſtolo [illegible], cùm in his præſertim ſeculares leges non [illegible] ſacros canones imitari.

a *Vid. Magiſtrum, & Theologos l. 4. ſent. diſt. 42.* b *Cap. 1. eod. tit. in 2. compil.* c *Ca. 2. eod. tit. in 1. comp. huc ſpectant tradita ſupr. de ſponſalib. ca. in præſentia.*

a *al. Vigo. al. Vig.* b *Ca. 1. eo. tit. in 1. comp. & poſt [illegible] ſub Alex. 3. p. 9. c. 1.* c *Ca. 2. eo. tit. in 1. comp. & poſt [illegible] p. 9. c. 2.* d *Ca. 1. eod. tit. in 3. comp.*

FINIT LIBER QVARTVS.

DECRETALIVM EPISTOLARVM GREGORII LIBER QVINTVS.

DE ACCVSATIONIBVS, INQVISITIONIBVS & denunciationibus.

TITVLVS PRIMVS.

CAPITVLVM I.

De perſona accuſatoris prius quærendum eſt in judicio.

Felix Papa *a.*

SI quis Epiſcopus *a* ab illis accuſatoribus, qui [illegible] endi ſunt, accuſatus fuerit, poſtquam ab eis [illegible] tivè conventus fuerit, ut cauſam emendet, & [illegible] gere noluerit: non olim, ſed tunc ad primates [illegible] canonicè deferatur.

SI legitimus *b* non fuerit accuſator, non fatigetur accuſatus.

CAP. II.

A denunciatione repellitur is, qui non præmonuit.

Idem *Epiſcopis per Galliam conſtitutis.*

CAP. III.

Criminatio prælati debet tractari coram illis, quorum [illegible]

a *Primus. epiſt. 1. & 2. an eo. 270. id eſt, Claudio, & Paterno, Coſſ.* b *C. 1. eod. tit. in 1. comp. vid. Bald. in l. damni. §. ſi alieno. ff. de damn. infect.*

a *Cap. 8. eod. tit. in 1. comp. viſ. Thom. 2. 2. q. [illegible]*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Gregorius *Duci Campaniæ.*

ILla *a* præpoſitorum : [1 *& infrà*] Si verò aliquis eſt de monaſterio prædicti Abbatis, qui poſſit dicere, quoad culpam reatumq; ejus pertineat : nos cum eis, quorum intereſt, cauſam diſtrictè volumus perſcrutari, ut vel condemnetur, vel abſolvatur.

[1 *Sollicitudo tuis eſt, illa eſt cautela laudabilis, in qua totum ratio agit, & furor ſibi nihil vendicat, &c. quæ ſunt prolixa & ex regiſtro impreſſo repetenda.*]

CAP. IV.

Qui de aliquo crimine accuſatur vel denunciatur, interim promoveri non poteſt.

Idem *b Conſtantia Auguſtæ.*

OMnipotens *c* Deus : *& infrà.* Valdè grave eſt, ut vir, de quo tanta & talia nunciantur (cùm ante requiri & diſcuti debeant) honoretur.

CAP. V.

Epiſcopus per exceptionem criminis illum ab accuſatione ſua repellere non poteſt, quem ante à ſua familiaritate neglexerit ſeparare.

Paſchalis Papa.

NUlli *d* Epiſcoporum ab accuſatione ſua repellere liceat, quos antequam ſe ab eis impetendum cognoſceret, à ſua communi familiaritate neglexerit ſeparare.

CAP. VI.

Abſolutus de certo crimine, de eodem iterum accuſari non poteſt.

Ex Concilio Moguntino.

DE his criminibus, de quibus abſolutus eſt accuſatus, non poteſt accuſatio replicari.

CAP. VII.

Cohabitantes inimicis accuſati, ab accuſatione repelluntur.

Stephanus Papa.

REpellantur ab accuſatione cohabitantes inimicis. Quia infeſtationes blaſphemiæ, affectio ſolet amicitiæ incitare.

CAP. VIII.

Ponit pœnitentiam accuſatoris calumnioſi, cùm ſequitur inde mors, vel membri debilitatio.

Ex Brocardico *lib. XLIII.* e

ACcuſaſti aliquem, & per tuam accuſationem occiſus eſt : niſi pro pace hoc feceris, XL. dies in pane & aqua (quod carena vocatur) cum ſeptem ſequentibus annis pœniteas. Si autem per tuam delaturam debilitatus eſt, per tres debes quadrageſimas pœnitere.

CAP. IX.

Super notorio procedit judex nemine accuſante.

Auguſt. *ſuper Gen. de morte Abel.*

EVidentia patrati ſceleris non indiget clamore accuſatoris.

CAP. X.

Laici vel inimici, clericos accuſare non poſſunt.

Alexand. III. *Gait. electo* f.

CUm P. Manconella g Presbyter ex una parte, & Bonus Presbyter, & I. Bonus Cocti laicus frater ejus ex altera in noſtra eſſent præſentia conſtituti : eundem I. quia laicus erat, in dicti P. accuſationem non duximus admittendum. Cumque præfatus B. eundem P. ſuper crimine ſimoniæ conſtantius accuſaret, nos eum, qui in teſtimonium illius cauſæ adductus fuerat, & quia prædictus I. frater ejus ipſum P. coram te prius accuſaverat, ab accuſatione repulimus : præſertim cum *a* frater P. memoratum B. antea de cauſa conſimili accuſaſſet : unde quoniam unus poſt alterum prædictum P. inſtante viciſſitudine accuſabant : neutrum ad ejus accuſationem admiſimus. Sed utrique Presbytero de objectis criminibus purgationem duximus indicendam. Ideoq; mandamus, quatenus uterq; illorum cum tribus ſacerdotibus faciat ſe purgare *b*.

CAP. XI.

Monachus accuſare poteſt Abbatem, & de bonis monaſterii expenſas litis neceſſarias habebit.

Idem *Vigorien. Epiſcopo.*

EX *c* parte tua : [1 *& infra.*] Prudentiæ tuæ t. reſpondem. quòd Monachi (niſi alia rationabilis cauſa impediat) eo quòd de obedientia & ſubjectione Abbatis eſſe noſcuntur, ab ejus accuſatione ſunt nullatenus repellendi : licet alios accuſare non poſſint. Quibus (ſiquidem cùm proprium non habeant) de rebus monaſterii expenſæ debent neceſſariæ, donec cauſa debitum finem accipiat, miniſtrari.

[1 *Hujuſmodi quæſtio nobis propoſita eſt, utrum Monachi in accuſatione Abbatum ſint aliquatenus audiendi. Super quo utiq;.*]

CAP. XII.

Presbyter ebrioſus miſſam celebrans, non præmiſſa digeſtione, eccleſia privari debet. h.d. ut conveniat omnibus lecturis.

Idem.

SI conſtiterit *d*, quòd D. eccleſia non perpetuò conceſſa, ſed ad tempus fuerit commendata, & de *e* vinolentia, & quòd in taberna pernoctaverit, ita quòd altera die nulla præmiſſa dormitione *f* miſſam cantaſſet : *& infrà.* Si de hoc rationabiliter convictus fuerit in judicio ante Epiſcopum ſuum : ſive accuſatus, vel ad rationem poſitus, ſine coactione fuerit confeſſus : ei ſuper eadem eccleſia perpetuum ſilentium imponatis, ipſum ab impetitione B. *g* deſiſtere compellentes. Cæterùm ſi eidem fuit eccleſia canonicè conceſſa & tradita, & poſtea de crimine aliquo non fuit convictus, propter quod de jure debebat *h* ſpoliari, vel poſt appellationem (ſicut aliquando allegavit) eccleſia illa fuerit ſpoliatus, ipſam ei faciatis reſtitui, & in pace dimitti.

CAP. XIII.

Inimicus etiam à voluntaria exceptione repellitur.

Idem.

MEminimus tibi mandaſſe, ut C. Abbatiſſæ, cujus electionem confirmavimus, munus benedictionis impendere procurares. Sed quia H. pro altera parte à te ad noſtram audientiam appellavit, proponens quòd de ſimonia accuſaret eandem : mandatum noſtrum diſtuliſti effectui mancipare. Quia verò te non decet in hac parte appellatione ejuſdem H. deferre, cùm idem illius manifeſtus fuerit inimicus, & contra eam teſtimonium tulerit : mandamus, quatenus (cùm inde fueris requiſitus) præfatæ Abbatiſſæ munus benedictionis non differas impartiri *i*.

CAP. XIV.

Dicens ſe aliquem accuſaturum coram judice, ante inſcriptionem poteſt ſine pœna deſiſtere, & non accuſare : ſed ei deſiſtenti ſilentium imponitur in perpetuum. Et ſecundum hoc ſummarium iſte textus eſt notabilis. Abbas.

Innocentius III. *Archiepiſcopo Biſuntino.*

LIcet in beato *k* Petro : [1 *& ſ.*] Sanè cùm ex literis B. Decani ſancti Stephani, & I. & O. canonicorum

a *Cap. 5. eod. tit. in 1. compil. vid. B. Thom. 2. 2. quæſt. 33. art. 3.* b *Item ſcil. Greg. lib. 4. epiſt. 34. ca. 78. Ind. 13. regiſtr.* c *Ca. 6. eod. tit. in 1. compil. vid. Anchar. in cap. meminimus, infrà, eod.* d *Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. Refert Gratianus ſive Palea 3. qu. 5. c. nulli Epiſcoporum.* e *al. ita : ex Brocardico l. 19.* f *Gajen. tur. al. Gajetur.* g *Cap. 12. eod. tit in 1. compil. & poſt Conc. Lat. ſub Alex. 3. p. 50. c. 14.*

a *Frater ejuſdem P. &c.* b *Purgari.* c *Ca. 13. eod. tit. in 1. comp. & poſt Conc. Lat. ſub Alex. 3. p. 50. c. 12.* d *Scil. Alex. 3. ſed in 2. comp. c. 1. eod. tit. Celeſtino 3. al. Clementi tribuitur.* e *Violentia.* f *Dormitatione.* g *G.* h *Debuit.* i *Impertire.* k *C. 1. eod. tit. in 3. comp.*

eccleſiæ Biſuntiæ ad Apoſtolicam ſedem audientiam perveniſſet, te varia crimina commiſiſſe, ac ab eis fuiſſes per eaſdem literas ſuper perjurio, crimine ſimoniæ & inceſtus *a* delatus: Clemens Papa prædeceſſor noſter (ſervata judiciaria gravitate) tibi certum terminum adſignavit, quo reſponſurus objectis Apoſtolico te conſpectui præſentares. Cùm autem juxta tenorem citationis ad ſedem Apoſtolicam acceſſiſſes, nec ullus *b* appareret, qui te ita impeteret de prædictis: ne aliquid de contingentibus omittere videremur, ab I. & O. Archid. in noſtra præſentia conſtitutis quæſivimus diligenter, ſi quid ſuper præmiſſis adverſus te pro ſe, vel aliis proponere vellent, & quod ſcripſerant, legitimè demonſtrarent: ipſi autem, quòd non propoſito accuſandi hæc ſcripſerant, reſponderunt. Sed quia ſuper quibuſdam incorrigibilis videbaris quædam de te Apoſtol. ſedi duxerant intimanda: ſed nuncius qui pro literis acceſſerat impetrandis, mandati formam expreſſit.

Nos igitur dictis canonicis ſuper prædictis ſilentium duximus imponendum, ne te de cætero eis ſuper his accuſare liceat, vel etiam infamare. Quia verò prædicti canonici citra vinculum inſcriptionis deſiſtere voluerunt eis de juris permiſſione, id non duximus imputandum. Ne autem in abſolutione tua minus canonicè procedere videamur, quamvis potius in odore bonæ opinionis Coepiſcoporum noſtrorum, quàm eorum infamia delectemur, Cabilonenſi Epiſcopo & Abbati de Firmitate, inquiſitionem famæ tuæ duximus committendam.

[1 *Apoſtolorum Principe ligandi atque ſolvendi nobis à Domino ſit attributa poteſtas vel facultas, quam in ſubditis juxta ſuorum exigentiam meritorum exercere liberè debeamus: exemplo tamen illius qui omnes ſanat, & neminem vult perire, libentius intendimus ad ſolvendum, quàm ad condemnandum vel ligandum, etſi ſint nonnullæ culpæ in quibus eſt culpa relaxare vindictam.*]

CAP. XV.

Ad proſequendam accuſationem criminalem, non admittitur procurator, licet poſſit allegare cauſam abſentiæ, ſeu alias exceptiones non tangentes crimen propoſitum: & qui juravit ſtare mandato alicujus non admittitur ad accuſandum illum, ſi virtute juramenti ſibi fuit injunctum, ut non accuſaret. hoc dicit, & ad hoc ſolet allegari, & in hoc eſt valde vulgatum.

Idem *Saliburgen.* c *Archiepiſcopo.*

VEniens *d* ad ſedem Apoſtolicam A. Pragen. Canonicus contra Pragen. Epiſcopum inter alia propoſuit coram nobis, quòd cùm eſſet filius ſacerdotis, in eccleſiam fuerat Pragen. intruſus: & contra ejuſdem eccleſiæ privilegium homagium duci Bohemiæ præſtitiſſet, ſic ſubjiciens Pragen. eccleſiam ſervituti: *& infrà.* Vnde prædictum Epiſcopum ad Feſtum Reſurrectionis Dominicæ peremptoriè nos meminimus citaviſſe. Idem verò ad ſuam accuſationem viarum diſcrimina, conſecrationem chriſmatis imminentem, & quòd filius Bohemiæ Principis eſſet per ipſum baptizandus, tunc temporis per nuncios & literas allegavit. Licet autem excuſationes hujuſmodi (ſicut etiam) frivolas æſtimantes *e*, ipſum reputavimus contumacem: nec procuratores ejus in cauſa poſſemus recipere criminali, eis tamen conceſſimus auditores, ut ſi poſſent, illum aliquatenus excuſarent. Cumque prædictus A. coram eis repetiiſſet objectæ, fuit ex adverſo reſponſum, quòd cùm olim ſuper hoc ad Magdeburgen. Archiepiſcopum literæ fuerant impetratæ, idem A. in objectorum ſe videns probatione deficere, ad pedes ejus ſe humiliter proſternens, veniam poſtulavit: & quòd adverſus eum calumnioſè proceſſerat, eſt confeſſus. Cæterum cùm ſuper [illegible] dato ſtare, ejuſdem Archiepiſcopi juraviſſet: ipſe [illegible] pit eidem, ſub debito præſtiti juramenti, ut contra [illegible] dem Epiſcopum de cætero proponere talia non [illegible] Cùm igitur nobis ex ipſius A. confeſſione conſtaret [illegible] juramentum hujuſmodi præſtitiſſe, ac tale recepiſſe [illegible] datum: ſuper impetitione dicti Epiſcopi ſilentium [illegible] duximus imponendum: propter contumaciam [illegible] eidem Epiſcopo citationem & purgationem [illegible] famiam indicentes.

CAP. XVI.

Denunciator criminis non ſe inſcribit, quia ad correctionem [illegible] dit: accuſator autem inſcribit, quia tendit ad pœnam [illegible] rò inſcribit ad pœnam extraordinariam, ſi per exceptionem [illegible] ab obtento, alias ſecus. hoc primò. Secundò dicitur, quòd [illegible] titur de crimine, per modū exceptionis poteſt intervenire [illegible]

Idem *Priori ſancti Fridiani, & Magiſtro B. Canonico Piſano.*

SVper his *b*, de quibus nos conſulere voluiſtis [illegible] quiſit. veſtræ breviter reſpondemus, quòd tribus modis valet crimen opponi, denunciando, [illegible] & accuſando. Quando crimen in modum denunciationis opponitur, non eſt inſcriptio neceſſaria; ſed cùm in modum accuſationis oportet inſcribi: quoniam [illegible] depoſitionem inſtituitur accuſatio, ſed [illegible] eſt denunciatio facienda. Cùm autem [illegible] rit crimen objectum, diſtinguendum eſt, quare opponatur, & quando. Si autem objicitur, ut ab [illegible] vel teſtificatione aliquis repellatur, non eſt inſcribi neceſſe: ſed cùm opponitur, ut quis à promotione [illegible] vel beneficii excludatur, ſi ante confirmationem [illegible] tur, non cogitur quiſquam inſcribere: quia crimen [illegible] modo probatum, impedit promovendum, ſed [illegible] cit jam promotum. Poſt confirmationem [illegible] licet ordinandus fuerit aliquis, aut etiam [illegible] quia etiam ab obtinendo repellit, & dejicit ab [illegible] ad extraordinariam pœnam: ſecundùm arbitrium [illegible] cis diſcreti citra vinculum inſcriptionis eſt [illegible] ſtringendus, ſi defecerit in probando: promotus [illegible] mine ſic probato, perdit quod per electionem [illegible] mationem ei fuerit adquiſitum: ſed ob hoc [illegible] ta non amittit. Licet enim agatur de crimine, [illegible] tamen hujuſmodi quæſtio criminalis: unde per procuratorem poteſt ritè tractari.

CAP. XVII.

Generales inquiſitores, ſi non ſervaverint debitum [illegible] ordinem, prudenter & cautè ſe corrigere debent. hoc primò. [illegible] ponit formam juramenti, quam inquiſitores exigant [illegible]

Idem *Verſel.* c *Epiſcopo & Abbati de Tileto* d.

QValiter *e* & quando: [1 *& infrà.*] [illegible] varien. Epiſcopum debitum inquiſitionis [illegible] obſervaſtis, diſcretionem veſtram in Domino [illegible] damus. Si verò qualibet occaſione prætermiſſis [illegible] dem, adhuc *f* ipſum tempore opportuno [illegible] ſervari: ne inde naſcantur injuriæ, unde jura [illegible] tur. Ideoque mandamus, quatenus ad [illegible] ſtræ judicium recurrentis, ſi contra [illegible] nem tanquam homines exceſſiſtis: non [illegible] rorem veſtrum corrigere, qui poſiti eſtis ut [illegible] rigatis errores: quoniam apud judicem [illegible] qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis: [illegible] delicet, ut inveniatis occaſionem aliquam [illegible] tem, per quam ne veſtra vileſcat auctoritas: [illegible]

a *Inceſtu.* b *alit. nec unus apparet, qui te impeteret de prædictis.* c *Salzeburgen.* d *Cap. 2. eod. titul. in 3. compilation.* e *Extimantes.*

a *Secuti vetera exemplaria hunc locum reſtituimus [illegible] preſſum, cùm in vulgatis perperam legeretur ita, [illegible] nonicam propter, &c.* b *Ca. 3. eod. tit. in 3. compil.* c [illegible] *Vercell.* d *De Citito.* e *Ca. 4. eod. titul. in 3. compil.* f [illegible] *ita: hunc ipſum.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

[...]tius & prudentius poteritis, ſuperſedeatis ad præ[...]ſens: quoniam ex his, quæ inordinatè ſunt acta, non poteſt ordinabiliter agi. Si verò præſcriptum ordinem cuſtoditis, omni gratia & timore poſtpoſitis, Deum ſolum habentes præ oculis, via regia incedentes, ſine perſonarum acceptione *a* in negocio procedatis. Formam verò juramenti, quam à clericis Novarien. ſuper inquiſitione facienda in hoc negocio recepiſtis, in ſimilibus volumus obſervari: ut videlicet jurent clerici, quòd ſuper his, quæ ſciunt vel credunt eſſe in ſua eccleſia reformanda, tam in capite, quàm in membris (exceptis occultis criminibus) meram & plenam dicant inquiſitoribus veritatem.

[1 *Debeat prælatus procedere ad inquirendum & puniendum ſubditorum exceſſus, ex auctoritatibus novi & veteris teſtamenti* [...] *evidenter, ex quibus ſuper hoc proceſſerunt poſtea canonicæ ſanctiones. Legitur enim in Evangelio, quòd villicus, qui diffamatus erat apud dominum ſuum quaſi diſſipaſſet bona ipſius, audivit ab illo: Quid eſt hoc quod audio de te? redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris villicare. Et in Geneſi Dominus ait: Deſcendam & videbo utrum clamorem qui venit ad me, opere compleverint. Ex quibus auctoritatibus manifeſtè comprobatur, quòd non ſolùm cùm ſubditus, verumetiam cùm prælatus excedit, ſi per clamorem & famam exceſſus ejus ad aures ſuperioris pervenit, non quidem quod à malevolis & maledicis, ſed à providis & honeſtis, nec ſemel tantùm, ſed ſæpè quod clamor innuit, & diffamatio manifeſtat, debet coram eccleſiæ ſenioribus veritatem diligentius perſcrutari, ut ſi rei popoſcerit qualitas, canonica diſtrictio culpam feriat delinquentis, non tanquam ſit idem actor & judex, ſed quaſi deferente fama, vel clamore nunciante, officii ſui debitum exſequatur. Licet autem hoc ſit diligenter obſervandum in ſubditis, diligentius tamen eſt obſervandum in prælatis, qui quaſi ſignum ſunt poſiti ad ſagittam: & quia non poſſunt omnibus complacere, cùm ex officio teneantur non ſolùm arguere, ſed etiam increpare, quinetiam interdum ſuſpendere,* [...] *verò excommunicatione ligare: frequenter odium multorum incurrunt & inſidias patiuntur, & ideò ſancti Patres provide ſtatuerunt, ut accuſatio prælatorum non facilè admittatur, ne* [...] *corruat ædificium, niſi diligens adhibeatur cautela, per quam non ſolùm falſæ, ſed etiam malignæ criminationis janua præcludatur. Verùm ita voluerunt providere prælatis, ne criminarentur injuſtè, ut tamen caverent ne delinquerent inſolenter, contra utrumque morbum congruam invenientes medicinam, ut videlicet accuſatio criminalis, quæ ad deminutionem capitis & ad degradationem intenditur, niſi legitima procedat inſcriptio, nullatenus admittatur. Sed cùm ſuper exceſſibus ſuis quiſquam fuerit infamatus, ut in tantum jam clamor aſcenderit, quòd diutius ſine ſcandalo diſſimulari non poſſit, nec ſine periculo tolerari, abſque dubitationis ſcrupulo ad inquirendum & puniendum ejus exceſſus non ex odii fomite, ſed ex charitatis procedatur affectu: quatenus ſi gravis fuerit exceſſus, & ſi non degradetur, ab ordine & adminiſtratione tamen amoveatur omninò: quod eſt ſecundum Evangelicam ſententiam à villicatione villicum amoveri, qui non poteſt villicationis ſuæ dignam reddere rationem. Hunc* [...] *ordinem.*]

CAP. XVIII.

Is, contra quem inquiritur, juravit reſpondere tantùm ad interrogata, poſt confeſſionem auditur, volens probare excuſationes, quæ confeſſionem non perimunt, ſed exponunt: ſecus, ſi juraverit plenam & meram veritatem dicere.

Idem *Archiepiſcopo Arelaten. & Vallis magnæ Abbati.*

CVm *b* dilecti filii Ciſter. Abbas, & P. & R. monachi Fontis frigidi Apoſt. ſed. leg. ad eccleſiam Agathen. acceſſiſſent, ut in ea legationis officium exercerent, quia de Agathen. Epiſcopo per frequentem clamorem multa ſibi fuerant inſinuata ſiniſtra: voluerunt deſcendere, ac videre, ſi clamorem opere complevisſet: [1 & 7.] Quia verò nobis non conſtitit, ſub qua forma Epiſcopus cum canonicis Agathen. coram dictis legatis præſtiterit *a* juramentum, utrum videlicet ita juraverit, ut ſuper ſtatu eccleſiæ plenam & meram diceret veritatem, an ut ad inquiſita veraciter reſponderet: Mandamus, quatenus eiſdem legatis ex parte noſtra mandetis, ut ſub qua forma juramentum præſtiterit, ſtudeant fideliter intimare. Et ſi ſecundùm reſponſionem eorum ſub ſecunda forma juravit, aut ipſe ſufficienter probaverit, ſe ſub illa forma juraſſe, aut per depoſitiones teſtium, quos produxit, aut etiam aliorum: cùm depoſitiones illæ non fuerint publicatæ, nec productioni teſtium renunciare curaverit: quoniam ſecundùm eandem non teneretur ex debito juramenti niſi ad inquiſita ſolummodo reſpondere, vos excuſationes ſuas audire curetis: & ſi eas probaverit, cùm excuſationes hujuſmodi confeſſiones non perimant, ſed exponant, quæ tales ſunt, ut ad *b* bonum & malum valeant retorqueri *c*, & ideò judicari debent ex cauſa, eum ſublato appellationis obſtaculo abſolvatis: cùm etſi repertus ſit culpabilis in quibuſdam, ex labore tamen & pudore punitus, quos propter hanc cauſam incurrit, hujuſmodi levis culpa leviter ei valeat indulgeri. Quòd ſi excuſationes illas ſuper dilapidatione, naufragio, & ſimonia probare nequiverit, aut ſub prima forma juraverit: cùm ſecundùm eandem nec veritatem tacere, nec admiſcere debuerit falſitatem: vos (non obſtantibus excuſationibus, quas de novo propoſuit: cùm in confeſſionibus ſuis nullam omninò de illis fecerit mentionem: quamvis firmiter adſeruerit, quòd plures ex illis legatis prædictis expoſuit, cùm hoc per ſe probare non poſſet, tanquam qui ſolus examinabatur ab illis) eum ab adminiſtratione Agathen. eccleſiæ removere curetis.

[1 *Ideoq; tam Epiſcopum quàm canonicos juramenti vinculo adſtrinxerunt, ut ſuper ſtatu eccleſiæ ſibi dicerent veritatem.*]

CAP. XIX.

De veritate criminum non inquiritur, niſi prius conſtet de infamia: & tunc non inimici vel perjuri, ſed idonei viri ad proſequendum inquiſitionem & ad teſtimonium admittuntur: & non probato crimine, indicitur infamatis purgatio.

Idem *Archiepiſcopo Terraconen. & Abbati ſanctæ Mariæ de Populeto, & Archidiac. Barchinon.*

CVm oporteat *d* Epiſcopum: & infrà. Sanè venientibus ad Apoſtol. ſed. G. & H. canonicis Vincen. & multa enormia contra Vincen. Epiſcopum proponentibus coram nobis, quia illa non debebamus ſub diſſimulatione *e* tranſire: vobis inquiſitionem illorum duximus committendam. Verùm dictus Epiſcopus, antequam ad ipſum *f* veſtra citatio perveniſſet, ad præſentiam noſtram accedens propoſuit, quòd illi, qui enormia de ipſo *g* ſuggeſſerant, typo malitiæ potius quàm juſtitiæ zelo ducti nobis hujuſmodi intimarunt, cùm ipſi ejus ſint inimici manifeſti, & cum ejus hoſtib. converſentur, conſanguineosque ſuos, ac complices intendant ad teſtificandum producere contra ipſum,

a *Exceptione.* b *C. 5. eod. tit. in 3. comp.*

a *Præſtitit.* b *Al. ad bonum vel malum.* c *Et enim dubia ad bonum & malum poſſunt retorqueri, in meliorem ſunt interpretanda. B. Thom. 2. 2. q. 60. art. 4.* d *C. 6. eod. tit. in 3. compil. vide Iul. Clar. in prac. crim. §. fin. qu. 6.* e *Præterire.* f *Eum.* g *ſubjecerant.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

qui ad denunciandum, ſeu teſtificandum admitti non debent: utpote juramenti præſtiti tranſgreſſores, & aliis criminibus irretiti: [1 & ꝟ.] Diſcretioni veſtræ mandamus, quòd *a* niſi ſuper prædictis famam *b* ipſius læſam eſſe noveritis: vos ad inquiſitionem illorum non ſubitò procedatis. Quòd ſi ad inquiſitionem fuerit procedendum: prædictos vel alios, quos ipſius eſſe conſtiterit inimicos: nec ad proſequendum inquiſitionem, nec ad perhibendum teſtimonium contra ipſum Epiſcopum admittatis: ſed per viros idoneos ſuper his, quæ geſta ſunt, inquiratis diligentius veritatem. Et ſi nihil grave probatum fuerit contra ipſum: vos purgationem canonicam indicatis eidem.

[1 *Ne verò per leve compendium ad grave diſpendium veniatur.*]

CAP. XX.

A denunciatione repellitur publicus concubinarius, excommunicatus & conſpirator, & is qui non præmonuit.

Idem.

CVm dilectus *c* filius: & infrà. Si vobis conſtiterit prædictos, quorum nomine ſunt exceſſus hujuſmodi Epiſcopo nunciati, publicè concubinarios tunc fuiſſe, propter quod in eos fuit excommunicationis ſententia promulgata, vel præfatum Epiſcopum de jam dictis exceſſibus non fuiſſe præmonitum ab eiſdem, vel ipſos conſpiraſſe in eum, à denunciatione repellatis eoſdem: alioquin audiatis, quæ fuerunt *d* hincinde propoſita. Eidem Epiſcopo authoritate noſtra nihilominus prohibentes, ne ſuper his, ſuper quibus ad audientiam noſtram fuerit legitimè adpellatum, præfatos clericos indebitè gravare præſumat: donec cauſa ſupradicta juxta formam mandati noſtri fuerit terminata.

CAP. XXI.

Crimen probatum per modum inquiſitionis, regulariter pœna ordinaria non punitur: ſed ſi impedit ordinis executionem, fit depoſitio ſicut in adcuſatione: & ſi impedit tantùm beneficii retentionem, fit privatio à beneficio, nec poterit judex hanc pœnam moderari. h.d. uſq. ad §. Tertiæ. ſecundum verum intellectum non bene declaratum per ſcribentes.

Idem *Epiſcopo Gebenenſi.* e *& N. Valentin.*

INquiſitionis *f* negotium, quam de Epiſcopo & canonicis Valentinen. vobis commiſimus *g* terminandam: [1 & ꝟ.] Secundo quæſiviſtis, quid vobis ſit ſtatuendum, ſi contra quempiam per inquiſitionem probatum fuerit tale crimen, quod deponeret adcuſatum criminaliter & convictum. In quo quidem duximus diſtinguendum, utrum ſit tale crimen, quod ordinis executionem ſuſcepti, aut retentionem beneficii etiam poſt peractam pœnitentiam impediret, putà ſi homicidium commiſiſſet vel adeptus eſſet ordinem aut beneficium vitio ſimoniæ: quo caſu erit ſicut in adcuſationis judicio procedendum: alioquin ſecundùm perſonæ merita, & qualitatem exceſſus pœnam poterit judicantis diſcretio moderari.

[1 *Sine conſcientiæ ſcrupulo exequi cupientes, & Apoſtolico petiſti oraculo edoceri, utrum eorum publicanda ſint dicta & nomina, quos interrogari contigerit, prout teſtibus in publicis cauſis fieri conſuevit, an ſola dicta eorum publicari ſufficiat nominibus tacitis, cùm idem Epiſcopus & canonici manifeſtè ſciant, quòd fuerint inquiſiti, & utrum contra dicta eadem debeant exceptiones ſeu replicationes admitti, cùm contra perſonas dicentium admittuntur. Ad quod breviter reſpondemus, non ſolùm dicta, ſed etiam ipſa nomina, ut quid à quo ſit dictum appareat, publicanda, & exceptiones ſeu replicationes legitimas admittendas, ne per ſuppreſſionem nominum infamandi, & per exceptionum excluſionem falſi deponendi audacia præbeatur.*]

Contra non infamatum, ſuper veritate criminum inquiri non debet, etiamſi libellus famoſus contra eum oblatus fuerit [illegible] to: nec ſuper principali creditur teſti, qui juratus dixit ſe illum, contra quem inquiritur, inimicum. idem ſi hoc dixit ante juramentum: niſi præſumatur hoc dixiſſe in fraudem. h.d. uſq. ad §. Quæſiviſti.

Tertiæ dubitationis articulus continebat, utrum ſi duo vel plures jurati, adfirmant aliquem crimen [illegible] eiſdem videntibus commiſiſſe: de quo aliqua [illegible] non laboret: aliquam illi pœnam infligere debeatis [illegible] utrum ad petitionem quorundam quaſdam ſchedulas vobis occultè tradentium infamationem Epiſcopi [illegible] nentes, ſit ad inquiſitionem eorum, quæ in ipſis [illegible] tinentur ſchedulis procedendum. Et an fides [illegible] dictis debeat adhiberi, qui poſt juramentum [illegible] ſecretò, utrum ſint eorum, de quibus inquiritur [illegible] reſpondent, quòd non diligunt illos, vel directè [illegible] ſe adſerunt eorundem, aut etiam ante juramentum [illegible] publicè confitentur: nullas tamen [illegible] cauſas probabiles oſtendentes. Ad *a* hoc reſpondemus, nullum eſſe pro crimine, ſuper quo aliqua non laborat infamia, ſeu clamoſa inſinuatio non præceſſit, propter dicta hujuſmodi puniendum: [illegible] ſuper hoc depoſitiones contra eum recipi [illegible] inquiſitio fieri debeat ſolummodo ſuper illis, de quibus clamores aliqui præceſſerunt. Nec ad [illegible] rum, qui libellum infamationis porrigunt [illegible] procedendum eſt ad inquiſitionem ſuper [illegible] dem criminibus faciendum. Aut *e* etiam [illegible] os, contra quos fit inquiſitio, fides adhibenda [illegible] eorum, qui poſt juramentum vel ante [illegible] inimicos *f* ſe adſerunt eorundem, niſi forſan [illegible] mentum in fraudem id facere præſumantur.

Non punitur quis de crimine, de quo non conſtat, niſi per famam & teſtium credulitatem: & per dicta paucorum non [illegible] pud judicem infamatus reputari. h.d. uſq. ad finem.

Quæſiviſti etiam, quid ſtatui debeat, ſi nihil per certam ſcientiam, ſed tantùm per famam, & eorum [illegible] rint inquiſiti, credulitatem juratam contigerit [illegible] Et utrum aliquis ſuper eo crimine reputari debeat [illegible] matus, de quo ipſum duo, vel tres, vel etiam plures [illegible] xerint infamatum: licet de ipſo nihil ſiniſtri [illegible] audiatur. Ad quod eſt noſtra reſponſio, quod [illegible] famam & deponentium credulitatem duntaxat [illegible] ad depoſitionis ſententiam procedendum: [illegible] to canonica poterit indici purgatio, ſecundum [illegible] judicantis. Qui propter dicta paucorum [illegible] tum reputare non debet, cujus apud bonos & [illegible] ſa opinio non exiſtit.

CAP. XXII.

Si is, de cujus crimine in judicio conſtat, petit [illegible] pter judiciarium ordinem non ſervatum: non eſt [illegible] eum tanquam notorium crimmoſum debet ſuperior [illegible] re. h.d. & eſt caſus valdè notabilis, ſecundum [illegible]

Idem *Epiſcopo & Decano Sylvaneſten.* [illegible]

AD petitionem *b* Galteri quondam [illegible] batis, R. & P. Canonicis Noviomen. à nobis [illegible] correctione commiſſa: [1 & ꝟ.] Verum dilectus [illegible] G. ſanctæ Mariæ in porticu Diaco. Cardina. [illegible]

a *Quatenus.* b *Ejus.* c *Ca. 1. eod. tit. in 4. compilat.* d *Fuerint.* e *Vid. Notas in hunc locum.* f *C. 20. eod. tit. in 4. comp. & præter DD. hic Jul. Clar. in practica crimin. quæſt. 6.* g *Faciendam.*

a *In veteribus libris, cedulas,* b *Hæc.* c *Deſiſt* [illegible] *deeſt in pluribus antiq.* d *Al. ad hoc autem, &c.* e *A* [illegible] *nec etiam, &c.* f *Vide notata per* [illegible] *falſis.* g *Al. Salvaten. al. Silvatenen. al. Silvanen.* h [illegible] *eod. tit. in 1. comp. vide Archid. c. inſigni Abbat.* [illegible]

licæ ſedis legatus dicto G. præſente, nec reclamante, ſuper ſtatu monaſterii cœpit inquirere diligenter, & cum inquiſitione finita eum Pariſios evocaſſet propoſiturum contra inquiſitionem eandem, ſi quid rationabiliter duceret proponendum: idem præſentiam ejus adiens, allegavit, quòd in monaſterii correctione procedere non valebat, quæ prædictis judicibus prius fuerat auctoritate noſtra commiſſa: & Cardinalem ipſum ex juſtis cauſis ſe adſerens habere ſuſpectum, vocem ad nos adpellationis emiſit: quem Cardina. (inſpectis, quæ probata fuerant contra eum) amovit à regimine abbatiæ, dando fratribus ejuſdem loci liberam facultatem alium eligendi, qui priorem de Argentolio elegerunt concorditer in Abbatem: [2 & ȷ̄.] Cùm igitur nobis de talibus fuerit facta fides, propter quæ præfatus G. erat meritò amovendus, & ſi reſtituendus foret propter judiciarium ordinem non ſervatum, ipſum providimus manere privatum regimine abbatiæ: ſupradictum priorem (pro eo quòd præfato G. propter juris ordinem non ſervatum inordinatè remoto, intelleximus ob eandem cauſam per conſequentiam minus legitimè ſubſtitutum) per ſententiam amoventes: quem quia non propter perſonæ vitium, vel ſcientiæ *a* defectum, ſed propter juris ſolennitatem prætermiſſam amovimus: ipſum poſtmodum reſtituimus in Abbatem.

[1 *Ipſi autem ad monaſterium idem accedentes, quibus correctis ibidem nonnulla quæ ſtatuenda fuerant, ſtatuerunt, inquiſitionis inſtantiam quandam impediente malitia retardandæ. Ad quorum contumaciam reprimendam, ſeculare brachium intendebant invocare.*]

[2 *Hiis igitur & aliis quæ utraq; pars propoſuit intellectis.*]

CAP. XXIII.

Agenti poſſeſſorio adipiſcendæ in beneficialibus non obſtat exceptio criminis, niſi de eo ſit infamatus: & infamato, adcuſatore non probante vel non adparente, indicitur purgatio, in qua ſi defecerit, punitur ut convictus.

Idem.

ACcedens ad *b* præſentiam noſtram G. nepos quondam H. ſubdiaco. noſtri ſua nobis conqueſtione monſtravit, quòd cùm idem H. apud ſedem Apoſtolicam viam univerſæ carnis ingreſſus fuiſſet, præbendam, quam decedens habuerat in eccleſia Cremonen. ei duximus conferendam: & infrà. Mandamus, quatenus niſi præfatus G. ſuper objectis eidem in modum exceptionis criminibus, videlicet perjurio & homicidio publicè fuerit infamatus: conceſſionem noſtram ſibi factam executioni mandetis.

Deinde ſi legitimus adcuſator adparuerit, audiatis, quæ fuerint hinc inde propoſita: & ſi prædicta crimina vel eorum aliquod legitimè probatum fuerit contra eum, ipſi ſuper eadem præbenda ſilentium imponatis. Si vero contra *c* eum legitimus non adparuerit adcuſator, & ipſe ſuper prædictis criminibus dignoſcitur reſperſus infamia, purgationem ei canonicam indicatis: in qua ſi defecerit, imponatis ei ſilentium. Si autem purgationem præſtiterit, contradictores ab ejus moleſtia compeſcentes, eos qui eum niſi ſunt impedire, in expenſis legitimis condemnetis.

CAP. XXIV.

Superior contra ſubditum, maximè prælatum, de his tantum inquirit, ſuper quibus præceſſit infamia: & tunc vocabit eum, & tradet ſibi capitula & nomina, & teſtium dicta publicabit, & ipſius legitimas exceptiones admittet, & probato gravi crimine, eum ab adminiſtratione removebit. In regularibus verò prælatis ad unguem ſervandus non eſt hic ordo. Et quanquam in hac ſummatione modica videatur agi differentia inter prælatos & ſubditos, contra quos inquiritur: tamen facienda eſt, ut patet in litera.

Idem *in concilio generali.* a

QValiter & quando debeat prælatus procedere ad inquirendum & puniendum ſubditorum exceſſus, ex auctoritatibus veteris & novi teſtamenti colligitur evidenter, ex quibus poſtea proceſſerunt canonicæ ſanctiones: ſicut olim apertè diſtinximus, & nunc ſacri adprobatione concilii confirmamus. Legitur enim in evangelio, quòd villicus ille, qui diffamatus erat apud dominum ſuum, quaſi diſſipaſſet bona *b* ipſius, audivit ab illo. Quid hoc audio de te? redde rationem villicationis tuæ: jam enim non poteris *c* amplius villicare. Et in Geneſi Dominus ait, Deſcendam & videbo, utrum clamorem, qui venit ad me, opere compleverint. Ex quibus auctoritatibus manifeſtè probatur, quòd non ſolùm cùm ſubditus, verùm etiam cùm prælatus excedit, ſi per clamorem & famam ad aures ſuperioris pervenerit, non quidem à malevolis & maledicis *d*, ſed à providis & honeſtis, non *e* ſemel tantùm, ſed ſæpe quod clamor innuit, & diffamatio manifeſtat: debet coram eccleſiæ ſenioribus veritatem diligentius perſcrutari, ut (ſi rei popoſcerit qualitas) canonica diſtrictio culpam feriat delinquentis, non tanquam idem ſit adcuſator & judex, ſed quaſi denunciante fama vel deferente clamore officii ſui debitum exequatur. Licet autem hoc ſit obſervandum in ſubditis: diligentius tamen eſt obſervandum in prælatis, qui quaſi ſignum ſunt poſiti ad ſagittam. Et quia non poſſunt omnibus complacere, cùm ex officio ſuo teneantur non ſolùm arguere, ſed etiam increpare: quin etiam interdum ſuſpendere, nonnunquam verò ligare: frequenter odium multorum incurrunt, & inſidias patiuntur. Et ideo ſancti patres *f* providè ſtatuerunt, ut adcuſatio prælatorum non facilè admittatur, ne concuſſis columnis, corruat ædificium; niſi diligens adhibeatur cautela, per quam non ſolùm falſæ, ſed etiam malignæ criminationi janua præcludatur. Verùm ita voluerunt providere prælatis, ne criminarentur injuſtè, ut tamen caverent, ne delinquerent inſolenter: contra morbum utrumque invenientes medicinam congruam: videlicet ut criminalis adcuſatio, quæ ad deminutionem capitis, id eſt, degradationem intenditur: niſi legitima præcedat inſcriptio *g*, nullatenus admittatur. Sed cùm ſuper exceſſibus ſuis quiſquam fuerit infamatus, ut jam clamor aſcendat, qui diutius ſine ſcandalo diſſimulari non poſſit, vel ſine periculo tolerari, abſque dubitationis ſcrupulo ad inquirendum & puniendum ejus exceſſus non ex odii fomite, ſed charitatis procedatur adfectu: quatenus ſi fuerit gravis exceſſus, etſi non degradetur ab ordine, ab adminiſtratione tamen amoveatur omninò: quod eſt ſecundùm ſententiam Evangelicam à villicatione villicum amoveri, qui non poteſt villicationis ſuæ dignam reddere rationem. Dicet igitur eſſe præſens is, contra quem facienda eſt inquiſitio, niſi ſe per contumaciam abſentaverit: & exponenda ſunt ei illa capitula, de quibus fuerit inquirendum, ut facultatem habeat defendendi ſe ipſum: & non ſolùm dicta, ſed

---

a *Deeſt vox ſcientiæ, in quibuſdam exemplaribus, in quibuſdam autem expoſitus ſuper verbo defectum, inde irrepſit in textum.* b *Cap. de conceſſ. præb. in 4. comp. vide Innoc. in cap. ſciant. ſup. de elec. ubi multipliciter limitat hanc Decretal. & Anton. Butri.* c *Quamvis hic agitur de purgatione indicenda diffamato, vide Mariam in repet. c. qualiter.*

a *Scilicet Innoc. III. in conc. gener. c. 8. & c. 4. eod. tit. in 4. comp. Initium hujus Decre. uſq; ad §. debet igitur. habetur etiam in 3. comp. eod. c. 4.* b *Illius.* c *Dictio amplius, deeſt in antiq. Cod.* d *Maledictis.* e *Et non ſemel.* f *Vide epiſt. 2. Stephani Papæ I. de accuſationibus Epiſcopo. ubi habetur pleniſſimè in 1. tomo conc. Surianæ editionis.* g *Vide quos citavi ſup. eod. c. ſuper his. verbo, oportet inſcribi.*

etiam nomina ipſa teſtium ſunt ei (ut quid & à quo ſit dictum adpareat) publicanda, necnon exceptiones & replicationes legitimæ admittendæ: ne per ſuppreſſionem nominum, infamandi, per exceptionum verò excluſionem, deponendi falſum audacia præbeatur. Ad corrigendos itaque ſubditorum exceſſus, tantò diligentius debet prælatus aſſurgere, quantò damnabilius eorum offenſas deſereret incorrectas. Contra quos, ut de notoriis exceſſibus taceatur, etſi tribus modis poſſit procedi, per accuſationem videlicet, denunciationem, & inquiſitionem ipſorum: ut tamen *a* in omnibus diligens adhibeatur cautela, ne fortè per leve compendium ad grave diſpendium veniatur: ſicut accuſationem legitima debet præcedere inſcriptio, ſic & denunciationem charitativa monitio, & inquiſitionem clamoſa inſinuatio prævenire: illo ſemper adhibito moderamine, ut juxta formam judicii, ſententiæ quoque forma dictetur. Hunc tamen ordinem circa *b* regulares perſonas non credimus uſquequaque *c* ſervandum, quæ (cùm cauſa requirit) facilius & liberius à ſuis poſſint adminiſtrationibus amoveri.

CAP. XXV.

Metropolitani ad correctionem exceſſuum, & reformationem morum ſingulis annis facere debent provinciale concilium: in quo ſtatuere debent perſonas idoneas per ſingulas diœceſes, quæ ſolicitè inveſtigent, & in ſequenti concilio referant corrigenda: & Epiſcopi debent facere ſynodos epiſcopales ſingulis annis, & publicare agitata in provinciali concilio: & hæc negligentes, ab executione officii ſuſpenduntur. h. d.

Idem *d in eodem.*

SIcut *e* olim à ſanctis Patribus noſcitur inſtitutum, metropolitani ſingulis annis cum ſuis ſuffraganeis provincialia non omittant concilia celebrare: in quibus de corrigendis exceſſibus, & moribus reformandis, præſertim in clero, diligentem habeant cum Dei timore tractatum, canonicas regulas, maximè quæ ſtatutæ ſunt in hoc generali concilio, relegentes, ut eas faciant obſervari, debitam pœnam tranſgreſſoribus infligendo.

Vt autem id valeat efficacius adimpleri, per ſingulas diœceſes ſtatuant perſonas idoneas, providas videlicet & honeſtas, quæ per totum annum ſimpliciter & de plano abſque ulla juriſdictione ſolicitè inveſtigent quæ correctione vel reformatione ſunt *f* digna, & ea fideliter perferant ad metropolitanum & ſuffraganeos & alios in concilio ſubſequenti, ut ſuper his & aliis (prout utilitati & honeſtati congruerit) provida deliberatione procedant: & quæ *g* ſtatuerint, faciant obſervari: publicaturi ea in epiſcopalibus ſynodis, annuatim per ſingulas diœceſes celebrandis. Quiſquis autem hoc ſalutare ſtatutum neglexerit adimplere, à ſui executione officii ſuſpendatur.

CAP. XXVI.

Sententiæ excommunicationum, ſuſpenſionum, vel interdicti, latæ poſt denunciationem per Abbatem denunciatum, vel alium pro ipſo in monachos denunciantes, vel adhærentes eiſdem, relaxantur: ſpoliati reſtituuntur, & juramenta de tacenda veritate relaxantur, dicta teſtium denunciato traduntur, & expenſa de bonis monaſterii monachis denunciantibus miniſtrantur: & propter hoc ab obedientia Abbatis non eximuntur, ſine tamen litis præjudicio.

Gregorius IX. *Archiepiſcopo & priori ſanctæ Mariæ Rothomagen.*

OLim I. V. & P. ordinis Tironenſis *a*. & infrà. [illegible] igitur reformatio monaſterii valeat [illegible] damus, quatenus relaxatis excommunicationum [illegible] ſpenſionum ſententiis, ſi quas idem Abbas [illegible] vel per quoſcunque judices promulgari fecit, [illegible] ptum negotium in eos, & adhærentes eiſdem, [illegible] tutis, quos idem Abbas negotio pendente [illegible] tiam ſpoliavit: in negotio de plano & abſque [illegible] ſtrepitu procedentes (cum talibus, maximè [illegible] non deceat Dei ſervos involvi) inquiratis, [illegible] perſonas & obſervantias regulares videritis [illegible] corrigentes & reformantes tam in capite, quàm in membris, quæ correctionis & reformationis officio [illegible] indigere: juramentis ſi qua de tacenda veritate [illegible] extorſerit, relaxatis, proviſo ut *d* negotio ipſo pendente præfati monachi eidem Abbati obediant [illegible] ita tamen, quòd per hoc proſecutio negotii [illegible] impediri. Si verò teſtes contra eundem Abbatem producti fuerint, dictorum ipſorum ei copiam dari [illegible] Prædictis autem monachis expenſas factas propter hoc [illegible] tribus vel quatuor ex iſtis, vel aliis, quos idoneos ad dictum negotium proſequendum duxeritis aſſumendos [illegible] ciatis de bonis ejusdem monaſterii: & ſi [illegible] expenſas ad proſecutionem ipſius negotii neceſſarias, computatis, ſi qua propter hoc receperunt, de bonis monaſterii, cùm proprium non habeant, miniſtrari. Contradictores, &c.

CAP. XXVII.

Contra prælatum denunciatum de dilapidatione [illegible] per veritatem inquirenda, & pendente negotio [illegible] poteſtas alienandi.

Idem *Epiſcopo Ciſter.* *e* *de Ald. & de* [illegible] *Abbatibus.*

PRælatorum exceſſus: & infrà. Sanè [illegible] & quatuor alii canonici Friſigien. *f* [illegible] monſtrarunt, quòd Friſigien. Epiſcopus bona [illegible] patus (quem ut dicunt, fuit minus canonicè [illegible] adeò graviter dilapidat & conſumit, quod [illegible] adhibeatur remedium) epiſcopatus idem [illegible] irreparabile *g* diſſolutionis opprobrium [illegible] ſolummodo rerum, verùmetiam famæ ſuæ [illegible] ſalutis, vitam ducit enormiter diſſolutam: [illegible] v. mandamus, quatenus perſonaliter accedentes [illegible] cum inquiratis ſolicitè veritatem: & eam fideliter [illegible] ſcribentes, ſub ſigillis veſtris *h* nobis tranſmittatis [illegible] cluſam. Eidem Epiſcopo terminum aſſignantes [illegible] noſtro ſe conſpectui repræſentet, pro meritis [illegible] Poteſtate vendendi, dandi, infeudandi, ſeu *i* [illegible] libet alienandi bona ipſius eccleſiæ interim [illegible] tus interdicta.

DE CALVMNIATORIBVS.

TITVLVS II.

CAP. I.

Subdiaconus calumniosè accuſans Diaconum, [illegible] privatur, & publicè verberibus caſtigatur, & [illegible] tur.

Gregorius *Anthemio Subdiacono.*

CVm fortius punienda ſint crimina, quæ [illegible] tibus (maximè ſacratis hominibus) [illegible] quàm ſitis culpabiles, qui in cauſa [illegible] reſediſtis, attendite, ut Hilarium criminantem [illegible]

---

a *Al. ita tamen ut diligens adhibeatur omnibus cautela, &c. abſq; voce in, ſed in concilio & vetuſtioribus legitur ut eſt impreſſum, in uno non adhibeatur, ſed adimpleatur legitur.* b *Contra.* c *Obſervandum.* d *Scilicet Innocent. III. in conc. gener. cap. 6.* e *C. 5. eod. tit. in 4. compilat.* f *Sint.* g *Quod ſtatuerunt, faciant obſervari.*

a *Ciſter. alter Turonenſ. al. Cirmenſ.* b *Friſide.* [illegible] *tra.* d *Proviſo etiam, &c.* e *Ciſtercien. & de Ald. &* [illegible] *lien. abba. al. Ciſtrenſ.* f *Friſigenſ. al. Friſgien.* g [illegible] *rabilis diſſolutionis, &c.* h *Alias ſigillis veſtris* [illegible] *bis, &c.* i *Al. ita: ſeu quolibet modo, &c.*

nulla

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN